

GUNNAR ANDERSSON: Vårt dagliga bröd. Näringsväxterna i världsproduktionen. 192 Sider. Hugo Gebers Forlag. Stockholm. 1916.

I letlæselig og yderst underholdende Form har Prof. Gunnar Andersson givet det Fond af Kundskaber om vore vigtigste Næringsplanters Væxtbetingelser, Næringsværdi, Dyrkningsforhold, Artsvarieteter, Udbredelse over Jordkloden m. v., som ingen Økonom, der beskæftiger sig med det i disse Tider saa usaligt aktuelle Ernæringsproblem, bør være uden. Her er i heldig Sammensætning forenet netop saamegen Varekundskab, Plantefysiologi, Handelsgeografi og Økonomi, som skal til, for at Statistikens Dyrknings- og Høstcifre kan faa lidt dybere Indhold for en. Bogen er et virkningsfuldt Indlæg til Fordel for Kravet om Indførelse af økonomisk Geografi som særlig Disciplin ved Universitetsundervisningen, saa meget udmærket og egentligt talt uundværligt Stof er her samlet.

Forf. tager sit Emne fra Grunden: „Hvorfor samler Planterne Næring, og hvorfor spiser vi dem“, hedder det første Kapitel, der meget anskueligt drager Skel mellem den Opsamling af Næringsstof, som finder Sted for at sikre Plantens eget Liv (i Kartoflens Knolde og i Roerne f. Ex.), og den, som har Afkommets Underhold i den første Tid efter Løsrivelsen fra Moderplanten til Formaal (de meget næringsrige Lag omkring selve Fostret i Kærner og Frø), og som har størst Betydning for Menneskene. I et følgende Kapitel gennemgaaes Planternes Stofløb, og Forf. søger at retfærdiggøre „den altid misfornøjede Landmand“ ved at opregne de mange forskellige Betingelser, som skal være opfyldt for at fremskaffe den under de givne Himmelstrøg fuldkomne Afgrøde, og som der skal et sjældent Held til virkelig at faa til at falde sammen. Tredje Kapitel giver meget levende Kulturplanternes Historie med rigtig Forstaaelse af Verdensmarkedets Indflydelse paa Arternes Udbredelse over de forskellige Lande. Ogsaa de nutildags saa fremskredne Markforsøg og den mere og mere

GUNNAR ANDERSSON: Vårt dagliga bröd. Näringsväxterna i världsproduktionen. 192 Sider. Hugo Gebers Forlag. Stockholm. 1916.

I letlæselig og yderst underholdende Form har Prof. Gunnar Andersson givet det Fond af Kundskaber om vore vigtigste Næringsplanters Væxtbetingelser, Næringsværdi, Dyrkningsforhold, Artsvarieteter, Udbredelse over Jordkloden m. v., som ingen Økonom, der beskæftiger sig med det i disse Tider saa usaligt aktuelle Ernæringsproblem, bør være uden. Her er i heldig Sammensætning forenet netop saamegen Varekundskab, Plantefysiologi, Handelsgeografi og Økonomi, som skal til, for at Statistikens Dyrknings- og Høstcifre kan faa lidt dybere Indhold for en. Bogen er et virkningsfuldt Indlæg til Fordel for Kravet om Indførelse af økonomisk Geografi som særlig Disciplin ved Universitetsundervisningen, saa meget udmærket og egentligt talt uundværligt Stof er her samlet.

Forf. tager sit Emne fra Grunden: „Hvorfor samler Planterne Næring, og hvorfor spiser vi dem“, hedder det første Kapitel, der meget anskueligt drager Skel mellem den Opsamling af Næringsstof, som finder Sted for at sikre Plantens eget Liv (i Kartoflens Knolde og i Roerne f. Ex.), og den, som har Afkommets Underhold i den første Tid efter Løsrivelsen fra Moderplanten til Formaal (de meget næringsrige Lag omkring selve Fostret i Kærner og Frø), og som har størst Betydning for Menneskene. I et følgende Kapitel gennemgaaes Planternes Stofløb, og Forf. søger at retfærdiggøre „den altid misfornøjede Landmand“ ved at opregne de mange forskellige Betingelser, som skal være opfyldt for at fremskaffe den under de givne Himmelstrøg fuldkomne Afgrøde, og som der skal et sjældent Held til virkelig at faa til at falde sammen. Tredje Kapitel giver meget levende Kulturplanternes Historie med rigtig Forstaaelse af Verdensmarkedets Indflydelse paa Arternes Udbredelse over de forskellige Lande. Ogsaa de nutildags saa fremskredne Markforsøg og den mere og mere

omhyggelige Udvælgelse af de til hver Slags Jord og Klima bedst egnede Sorter faar deres Beskrivelse.

Med denne almindelige Redegørelse for Planternes Stofliv og Betydning i Ernæringens Tjeneste som Baggrund, gaar Forf. over til det rent økonomiske Stof og sætter i et fortrinligt Kapitel („Værlidens stora kornbodar“) Verdensbehovet overfor Verdensproduktionen med Gennemgang af hvert enkelt af de store Kornlandes Jordbundsforhold, Høsttal, Befolkningstilvæxt, Overskudsproduktion m. v. Han ser skeptisk paa U. S. A.'s og Canada's Fremtid som Leverandører til Europa, idet ikke alene disse Landes eget Behov er stærkt stigende, men, hvad der er værre, Jorden er ved at udmattes efter de mange Aars Benyttelse uden Tilførsel af nyt Stof. „Jeg besøgte i 1912 nogle af Dakota's ypperste Hvedeegne“, skriver Forf. „Da disse for ca. 25 Aar siden toges under Dyrkning, gav de 25—35 bushels pr. acre, nu blev 14 bushels betragtet som en middelgod Høst“. Der forestaar efter Forf.'s Mening en lang og trang Omlægnings-Tid for det amerikanske Jordbrug, Vexeldrift maa indføres, Jordforbedringer foretages, store Mængder Gødning anvendes — altsammen efter europæisk Mønster.

Argentina har vel en stor Fremtid for sig, og Sibirien venter Forf. sig meget af, forudsat at det vanskelige Transportspørgsmaal kan løses tilfredsstillende, alligevel mener han, det vil blive nødvendigt i stedse større Omfang at ty til Tropernes Rigdomme — dels paa stivelsesholdige Planter til Supplering af Kornforsyningen, som Ris, Bananer, Dadler (mange fortræffelige Oplysninger om disse Produkters Dyrkning og Anvendelse gives her), dels paa olie- og fedtholdige Plantestoffer til Erstatning for det mere og mere kostbare Dyrefedt, som de indeholdes f. Ex. i Kokosnødder, Soyabønner, Jordnødder, Sesamfrø, Oliven, Bomuldsfrø.

Disse sidste udførlige Kapitler om Tropernes Næringsplanter aabner mange nye Udsyn over kommende Forskydninger i Konsumtionsforholdene — fremtvunget ved Folke-

mængdens stadige Stigen. Forf. har af et ganske vist taknemmeligt Stof formaaet at udforme et solidt, dygtigt, stærkt interesserende Værk, og man konstaterer efter endt Læsning med Tilfredshed, at Bogen har det pædagogiske Tilsnit, som man maa beundre hos saamange svenske økonomiske Forfattere i de senere Aar og savne hos saamange danske. Der er et Udvalg af Illustrationer, grafiske Fremstillinger, Kortskitser med indlagte Størrelses- og Mængdeangivelser o. s. v., der viser hvor fortrinlige Hjælpemidler for Forstaaelsen saadanne kan være, rigtigt valgte og anbragte.

Sven Røgind.

ARNOLD RÆSTAD: *Dyrtid før og nu*. 68 Sider. J. W. Cappelen's Forlag. Kristiania. 1916.

Forf. behandler Dyrtid som selvstændigt økonomisk Begreb med megen Grundighed og under Opbydelse af stor Ulejlighed for at fastslaa Begrebets Afgrænsning til forskellige Sider, bl. a. overfor Hungersnød og blot „dyre Tider“. Han analyserer derefter Dyrtidens Væsen og paa-viser rigtigt, hvorledes baade Forhold paa Varesiden og Forhold paa Pengesiden kan frembringe Dyrtid, og konkluderer i, at den nuværende Dyrtid skyldes begge Dele, men vel fornemmeligst Produktionens Aftagen. Allerede før Krigen, mener Forf. iøvrigt, at vi var kommet ud i Dyrtid, trods Teknikens rivende Udvikling. Der gik for meget til ikke-udbyttegivende Formaal (Hospitaler, Skoler o. s. v.), fremfor alt til Rustningerne, og der var Kræfter i Virksomhed, der indskrænkede Produktionen (Storsammenlutningernes vilkaarlige Begrænsning af den) eller lagde den for stærkt over paa Luxus. Efter at have gennemgaaet de forskellige Hjælpemidler overfor Dyrtiden, undersøger Forf. tilsidst det interessante Spørgsmaal om „Dyrtiden efter Krigen“. Her er mange rigtige og gode Bemærkninger, der dog mest har Hensyn til Sagens formelle Side, og